

Årtal tar över i historieundervisningen

Den kronologiska berättelsen dominerar historieundervisningen, ett ämne där många elever misslyckas.

En avhandling vid Göteborgs universitet visar att frånvaron av strukturella resonemang i undervisningen hindrar elevernas förståelse för historiska skeenden.

Att resonera historiskt kan innebära att de strukturella faktorerna i en historisk situation undersöks. Det kan vara tankemönster och traditioner, ekonomiska och politiska faktorer, naturresurser och teknik. De strukturella faktorerna begränsar och gör det möjligt för aktörerna, som individer, grupper och organisationer, att agera.

I sin avhandling har **Anna-Lena Lilliestam** undersökt hur tre historielärare på gymnasiet arbetar med aktör- och strukturresonemanget i undervisningen. Hon har också analyserat elevernas förmåga att resonera historiskt i termer av aktör och struktur och vad som krävs för att de ska kunna göra det.

Anna-Lena Lilliestam har undervisat på gymnasiet i flera ämnen, däribland historia, ett ämne hon upplevde som svårt att undervisa i. På hennes skola fanns det största antalet underkända elever i just historia, trots att historia som ämne är populärt.

– Eleverna lärde sig inte och jag ville ta reda på varför och hur jag kunde utforma undervisningen för att underlätta inläringen.

Under sin forskning blev Anna-Lena Lilliestam förvånad över att den traditionella, kronologiska berättelsen är så stark och hela tiden tenderar att ta över i historieundervisningen, även hos de lärare som deltog i studien och verkligen ville arbeta med aktör- och strukturbegreppet.

– Det är helt legitimt att berätta historia med en tydlig tidslinje, men med aktörs- och strukturresonemanget kan du få fram helt andra samband och förstå historien på ett annat sätt. Det är bra om man till exempel vill analysera hur Hitler kunde komma till makten. Var det för att han var så bra på att dupera folket med sina tal, på grund av den ekonomiska krisen i Tyskland eller för att de politiska strukturerna var så svaga?

Anna-Lena Lilliestam menar att lärarna underskattar svårigheterna för eleverna att resonera historiskt.

– Man kan tycka att det är självklart, men mitt empiriska material visar att en stor grupp elever inte förstår vad de ska göra. Eleverna behöver hjälp att förstå vad en aktör respektive en struktur är och på vilket sätt de samspelar. På alla plan krävs det grundläggande insikter. Utan dem så misslyckas man.

Det finns också ett tydligt samband mellan hur läraren genomför undervisningen och hur eleverna klarar av att resonera historiskt utifrån ett aktör- och strukturperspektiv. I den klass där läraren presenterat strukturbegreppet på flest olika sätt, är elevernas aktör- och strukturresonemang mest komplexa. Om undervisningen istället fokuserar på händelseförlopp och kronologi verkar det istället motverka förmågan att resonera i termer av aktör och struktur.

Genom sin forskning vill Anna-Lena Lilliestam bidra till att utveckla historieämnet och ge historielärarna nya insikter, så att det blir modernare och kan möta nya elevgrupper nu när historia återigen blivit ett kärnämne.

– Jag ifrågasätter att eleverna enbart ska lära sig återupprepa årtal i en kronologisk ordning. Det finns många andra värdefulla kunskaper. Vår historia består inte bara av årtal. Att kunna resonera och förstå hur historia blir till är lika viktigt.

Anna-Lena Lilliestam lägger fram sin avhandling "*Aktör och struktur i historieundervisningen. Om utvecklingen av elevers historiska resonerande.*" vid institutionen för didaktik och pedagogisk profession, Göteborgs universitet.

Läs avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/34210>

Tid: Fredag 6 december kl.13.15 **Plats:** BE015 Pedagogen Hus B

För mer information: Anna-Lena Lilliestam, telefon: 031-786 5132

e-post: anna-lena.lilliestam@ped.gu.se